

II OSK 1231/11 - Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego

LEX nr 1216721

Wyrok

Naczelnego Sądu Administracyjnego

z dnia 20 czerwca 2012 r.

II OSK 1231/11

TEZA aktualna

Dla wydania decyzji stwierdzającej posiadanie obywatelstwa polskiego obywatelstwo to musi wynikać z dokumentów, nie można go domniemywać.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia NSA Jerzy Bujko.

Sędziowie: NSA Arkadiusz Despot-Mładanowicz, del. WSA Małgorzata Miron (spr.).

Sentencja

Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2012 r. na rozprawie w Izbie Ogólnoadministracyjnej sprawy ze skargi kasacyjnej D.E. od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 2282/10 w sprawie ze skargi D.E. na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia (...) października 2010 r. nr (...) w przedmiocie odmowy stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie faktyczne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 24 stycznia 2011 r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV SA/Wa 2282/10, oddalił skargę D.E. na decyzję Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia (...) października 2010 r., nr (...) w przedmiocie odmowy stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego.

W uzasadnieniu Sąd przedstawił następujący stan sprawy:

Decyzją z dnia (...) października 2010 r. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji po rozpatrzeniu odwołania złożonego przez D.E., na podstawie art. 138 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. Zm. - zwanej dalej k.p.a.) utrzymał w mocy decyzję Wojewody Mazowieckiego z dnia (...) marca 2010 r. odmawiającą potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez D.E., urodzonego 10 czerwca 1953 r. w P.T., syna A. i C., zamieszkałego w Izraelu.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podniósł, iż dla rozstrzygnięcia sprawy nabycia i utraty obywatelstwa polskiego miarodajne są przepisy obowiązujące w chwili zdarzenia powodującego zmiany w statusie obywatelstwa. Dla stwierdzenia czy wnioskodawca posiada obywatelstwo polskie - zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim, zasadą ciągłości obywatelstwa polskiego - niezbędne jest ustalenie, czy nabył on obywatelstwo polskie i nie utracił go do dnia wydania decyzji.

W trakcie postępowania ustalono, że wnioskodawca urodził się w dniu 10 czerwca 1953 r. w P.T. jako D.P., syn A. i C. z domu K. W dniu 18 sierpnia 1972 r. wnioskodawca dokonał urzędowej zmiany nazwiska z P. na E. Obecnie legitymuje się paszportem izraelskim wystawionym na nazwisko D.E.

Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nabycia obywatelstwa polskiego przez D.E. stosuje się przepisy ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 25 z późn. zm. - zwanej dalej ustawą o obywatelstwie polskim) w brzmieniu obowiązującym w dniu 10 czerwca 1953 r., tj. w dacie urodzenia wnioskodawcy. Zgodnie z art. 6 powyższej ustawy dziecko nabywało obywatelstwo polskie, gdy:

- 1)** oboje rodzice byli obywatelami polskim lub
- 2)** jedno z rodziców było obywatelem polskim a drugie było nieznanie albo nieznanie lub nieokreślone było jego obywatelstwo.

Zgodnie zaś z art. 9 w związku z art. 8 ust. 1 powyższej ustawy, dziecko rodziców, z których jedno jest obywatelem polskim, drugie zaś obywatelem innego państwa, nabywało przez urodzenie obywatelstwo polskie. W takim przypadku rodzice mogli w oświadczeniu złożonym przed właściwym organem w ciągu miesiąca od dnia urodzenia się dziecka wybrać dla niego obywatelstwo państwa obcego, którego obywatelem było jedno z rodziców, jeżeli według tego państwa dziecko nabywało jego obywatelstwo.

Oznacza to, że wnioskodawca mógł nabyć obywatelstwo polskie z mocy prawa wówczas, gdyby w dacie jego urodzenia obywatelstwo to posiadało przynajmniej jedno z jego rodziców. W niniejszej sprawie wnioskodawca wskazał swego ojca jako osobę posiadającą obywatelstwo polskie w dacie jego urodzenia. Podał, że ojciec A.P. (wg polskiej pisowni L.P.), syn Z.H. (D.) i K. urodził się 7 września 1911 r. w Warszawie. Tu zamieszkiwał do rozpoczęcia wojny. W czasie wojny znalazł się we Francji, a stamtąd w 1949 r. wyjechał na stałe do Izraela. W dniu 21 marca 1949 r. nabył obywatelstwo izraelskie. W Izraelu pracował jako księgowy, nie pełnił żadnej funkcji o charakterze publicznym. Zmarł w dniu 19 grudnia 1969 r.

W toku postępowania przed organem pierwszej instancji wnioskodawca przedłożył następujące dokumenty: poświadczoną kopię paszportu izraelskiego wnioskodawcy, poświadczoną kopię paszportu L.P. (jak twierdzi pełnomocnik - wuja wnioskodawcy), poświadczenie obywatelstwa izraelskiego ojca wnioskodawcy, izraelski akt urodzenia wnioskodawcy, izraelski wyciąg z rejestru ludności dotyczący ojca wnioskodawcy, izraelski dokument dotyczący zmiany nazwiska wnioskodawcy, poświadczoną kopię karty identyfikacyjnej ojca wnioskodawcy wystawioną w dniu 13 października 1947 r. przez Urząd Zarządcy Wojskowego - strefa USA w Niemczech, poświadczoną kopię francuskiego dokumentu tożsamości i podróży ojca wnioskodawcy wystawionego w dniu 19 lutego 1948 r., poświadczoną kopię karty ŻIH.

Organ pierwszej instancji wezwał pełnomocnika wnioskodawcy do przedłożenia dokumentów istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy oraz w ramach postępowania prowadzonego we własnym zakresie wystąpił do Archiwum Państwowego m.st. Warszawy oraz USC m.st. Warszawy.

W wyniku przeprowadzonej przez organ pierwszej instancji kwerendy nie uzyskano żadnych dokumentów. Jednocześnie pełnomocnik wnioskodawcy przedłożył jedynie zaświadczenie o

służbie wojskowej ojca wnioskodawcy w armii izraelskiej i wskazał, że "wnioskodawca nie będzie załączał do wniosku jakichkolwiek dokumentów. Stąd wnoszę o wydanie rozstrzygnięcia w sprawie na podstawie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego".

W ocenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wojewoda Mazowiecki w przedmiotowej sprawie nie dysponował dowodami, które pozwalałyby na ustalenie, że którekolwiek z rodziców wnioskodawcy nabyło i posiadało obywatelstwo polskie.

Organ odwoławczy - w ramach postępowania prowadzonego we własnym zakresie wystąpił do USC m. st. Warszawy, Archiwum Państwowego m. st. Warszawy oraz Żydowskiego Instytutu Historycznego o informacje i dokumenty dotyczące rodziców wnioskodawcy. Ponadto organ odwoławczy wezwał pełnomocnika wnioskodawcy do złożenia dokumentów potwierdzających posiadanie obywatelstwa polskiego przez ojca wnioskodawcy lub szczegółowego życiorysu ojca wnioskodawcy, zawierającego istotne fakty i informacje, informacji, jakie obywatelstwo posiadała matka wnioskodawcy w dacie jego urodzenia (jeżeli posiadała obywatelstwo polskie, to należy przedłożyć dokumenty potwierdzające posiadanie przez nią obywatelstwa polskiego lub podać szczegółowy życiorys matki wnioskodawcy) oraz aktu małżeństwa rodziców wnioskodawcy. W wyniku kwerendy przeprowadzonej w Archiwum Państwowym m. st. Warszawy oraz w USC m. st. Warszawy nie odnaleziono żadnych dokumentów dotyczących rodziców Wnioskodawcy. Natomiast z ŻIH pozyskano jedynie karty rejestracyjne z Wykazu Ocalałych Żydów Polskich na dane L.P. ur. 1911 r., syn H. i K. (poświadczona kopia karty została złożona do akt organu pierwszej instancji). Pismem z dnia 23 września 2010 r. organ odwoławczy poinformował pełnomocnika strony o zakończeniu postępowania dowodowego prowadzonego we własnym zakresie i wskazał, że w wyniku przeprowadzonej kwerendy nie odnaleziono nowych dokumentów, które miałyby znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Organ w przedmiotowym piśmie przypomniał, że strona ma prawo (również za pośrednictwem umocowanego pełnomocnika) do czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a w szczególności przed wydaniem decyzji może wypowiedzieć się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

Rozpatrując odwołanie złożone przez pełnomocnika wnioskodawcy organ wskazał, że D.E. w toku postępowania przed organem pierwszej instancji podał, że jego ojciec urodził się w dniu 7 września 1911 r. w Warszawie jako L.P. - syn Z.H. (D.) i K. (w aktach sprawy brak aktu urodzenia, jak również innych polskich dokumentów mogących potwierdzić te dane). Na potwierdzenie danych wskazanych w oświadczeniu pełnomocnik wnioskodawcy przedłożył kopię karty identyfikacyjnej ojca wnioskodawcy wystawionej w dniu 13 października 1947 r. przez Urząd Zarządcy Wojskowego - strefa USA w Niemczech, poświadczoną kopię francuskiego dokumentu tożsamości i podróży ojca wnioskodawcy wystawionego w dniu 19 lutego 1948 r. w Paryżu oraz dokumenty izraelskie dotyczące ojca wnioskodawcy.

Z oświadczenia pełnomocnika wiadomo, że matka wnioskodawcy nazywała się C. z domu K., a urodziła się w dniu 7 czerwca 1916 r. w Warszawie jako córka S. i T. (w aktach sprawy brak aktu urodzenia jak również innych polskich dokumentów mogących potwierdzić te dane). Na potwierdzenie danych wskazanych w oświadczeniu pełnomocnik strony przedłożył kopię karty identyfikacyjnej ojca wnioskodawcy wystawionej w dniu 13 października 1947 r. przez Urząd Zarządcy Wojskowego - strefa USA w Niemczech (w dokumencie wymieniono dane matki wnioskodawcy) oraz poświadczoną kopię francuskiego dokumentu tożsamości i

podróży matki wnioskodawcy.

Dla rozstrzygnięcia statusu obywatelstwa polskiego rodziców wnioskodawcy L. (L.) L. (A.) P. (P.) i C.P. (P.) z domu K., stosuje się przepisy ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. RP Nr 7, poz. 44 z późn. zm.), która to ustawa obowiązywała w dacie zaistnienia zdarzeń, mających znaczenie dla określenia ich statusu obywatelstwa polskiego.

W przypadku rodziców wnioskodawcy ze względu na podane daty ich urodzenia należało mieć na względzie, że zgodnie z art. 2 pkt 1 powyższej ustawy obywatelstwo polskie nabywały osoby osiedlone w Państwie Polskim w dacie jej wejścia w życie, tj. 31 stycznia 1920 r. (do osób niepełnoletnich należało odnosić stan dotyczący ich rodziców). Za osiedlonego w Państwie Polskim w znaczeniu tej ustawy był uważany kto:

- 1)** był zapisany lub miał prawo być zapisanym do ksiąg stałej ludności b. Królestwa Polskiego;
- 2)** miał prawo swojszczyzny w jednej z gmin na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Austriackiego lub Węgierskiego;
- 3)** miał już przed 1-ym stycznia 1908 r. z tytułu obywatelstwa niemieckiego stałe miejsce zamieszkania na obszarze Państwa Polskiego, stanowiącym poprzednio część składową Państwa Pruskiego;
- 4)** był zapisany do gminy miejskiej lub wiejskiej, albo do jednej z organizacji stanowych na ziemiach b. Cesarstwa Rosyjskiego, jakie wchodziły w skład Państwa Polskiego.

Organ drugiej instancji wskazał, że postępowanie dowodowe dotyczące rodziców wnioskodawcy przeprowadzone przez organ we własnym zakresie okazało się bezowocne. Organ podkreślił, że nie przedkładając odpisów aktów urodzenia rodziców wnioskodawcy nie uwiarygodniono też daty i miejsca ich narodzin oraz imion i nazwisk rodziców. Nie wykazano również, że zamieszkiwali na obszarze Państwa Polskiego. W ocenie Ministra dla ustalenia, czy rodzice wnioskodawcy nabyli i posiadali obywatelstwo polskie nie mają mocy dowodowej przedłożone przez stronę dokumenty obce (również w zakresie danych dotyczących daty urodzenia, imion i nazwisk rodziców oraz miejsca urodzenia). Dokumentem potwierdzającym dane rodziców wnioskodawcy może być odpis polskiego aktu urodzenia albo polski dokument tożsamości (lub inne polskie dokumenty źródłowe), a nie pochodne dokumenty obce, przy sporządzaniu których nie oparto się o dokumenty źródłowe.

Organ podkreślił, że w toku postępowania nie zostało udowodnione nabycie i posiadanie obywatelstwa polskiego przez ojca wnioskodawcy L. (L.) L. (A.) P. (P.) oraz przez jego matkę C.P. (P.). Ponadto w aktach sprawy brak jest dowodów, na podstawie których można by stwierdzić, że L.P. (którego kopię polskiego paszportu załączono do akt), jest bratem ojca Wnioskodawcy - L. (L.) L. (A.) P. (P.). W zgromadzonym materiale dowodowym znajduje się kopia karty informacyjnej Centralnego Komitetu Żydów Polskich o osobach ocalonych wypisana w komitecie ŻIH w Warszawie na dane L.P. ur. w 1912 r., do wybuchu wojny zamieszkały w Warszawie ul. Graniczna 12; jako ostatni adres wskazano ul. Śliską 6 w Warszawie. Organ wskazał, iż karty informacyjne sporządzano wyłącznie na podstawie

oświadczeń danej osoby, a podane informacje nie były weryfikowane. Na przedmiotowej karcie brak jest podpisu osoby składającej oświadczenie, jak i przyjmującego to oświadczenie urzędnika. Powyższe nie pozwala - zdaniem organu - na ustalenie, kiedy karta została sporządzona oraz czy na podstawie oświadczenia samego L.P., czy też innej osoby. Przedmiotowa karta rejestracyjna nie ma rubryki "obywatelstwo".

Minister Spraw wewnętrznych i Administracji podkreślił, że w wyniku przeprowadzonego postępowania nie uzyskano dowodów, że w dniu 10 czerwca 1953 r. - w dacie urodzenia wnioskodawcy - co najmniej jedno z jego rodziców posiadało obywatelstwo polskie. Nie jest zatem możliwe ustalenie, że D.E. nabył obywatelstwo polskie z mocy prawa przez urodzenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim.

Na powyższą decyzję skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie wniósł D.E. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie: 1) art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego poprzez uznanie, że rodzice skarżącego nie nabyli i nie posiadali polskiego obywatelstwa w rozumieniu ustawy, 2) art. 6 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim poprzez uznanie, że brak jest dowodów wskazujących na posiadanie polskiego obywatelstwa w chwili urodzenia skarżącego co najmniej przez jedno z jego rodziców. Ponadto zarzucił naruszenie art. 7, 75, 77, 80 oraz art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. poprzez pominięcie i odmowę przyznania mocy dowodowej złączonym do wniosku dokumentom wyłącznie z powodu braku polskich aktów stanu cywilnego rodziców skarżącego.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz utrzymanej nią w mocy decyzji organu pierwszej instancji. W uzasadnieniu skargi pełnomocnik skarżącego podkreślił, że ustawa o obywatelstwie polskim nie określa dokumentów, które należy złożyć wraz z wnioskiem o stwierdzenie obywatelstwa polskiego, a wobec braku przepisów szczególnych, do gromadzenia i oceny dowodów załączanych w trakcie postępowania winny znaleźć zastosowanie przepisy ogólne k.p.a.

W odpowiedzi na skargę Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wniósł o jej oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uzasadniając wyrok z dnia 21 stycznia 2011 r., sygn. akt IV SA/Wa 2282/10 zauważył, że w rozpatrywanej sprawie bezspornym jest, że D.E. urodził się w dniu 10 czerwca 1953 r. w P.T. jako D.P., syn A. i C. z domu K. Dla rozstrzygnięcia sprawy nabycia przez niego obywatelstwa polskiego stosuje się przepisy ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim w brzmieniu obowiązującym w dniu 10 czerwca 1953 r., tj. w dacie urodzenia wnioskodawcy. Sąd przywołał treść art. 6 tej ustawy i wskazał, że wnioskodawca mógł nabyć obywatelstwo polskie z mocy prawa wówczas, gdyby w dacie jego urodzenia obywatelstwo to posiadało przynajmniej jedno z jego rodziców. W niniejszej sprawie wnioskodawca wskazał swego ojca jako osobę posiadającą obywatelstwo polskie w dacie jego urodzenia. Wskazał, że ojciec A.P. (wg polskiej pisowni L.P.), syn Z.H. (D.) i K. urodził się 7 września 1911 r. w Warszawie. Tu zamieszkiwał do rozpoczęcia wojny. W czasie wojny znalazł się we Francji, a stamtąd w 1949 r. wyjechał na stałe do Izraela. W dniu 21 marca 1949 r. nabył obywatelstwo izraelskie. W Izraelu pracował jako księgowy, nie pełnił żadnej funkcji o charakterze publicznym. Zmarł w dniu 19 grudnia 1969 r.

Istota sporu w sprawie sprowadza się zatem do ustalenia, czy informacje dotyczące miejsca urodzenia oraz zamieszkania ojca skarżącego przed przyjazdem do Izraela, zawarte w

złożonych do akt sprawy dokumentach, wobec braku odpowiednich dokumentów polskich, mogły stanowić dowód wskazujący na posiadanie obywatelstwa polskiego przez ojca skarżącego, co uzasadniałoby wydanie decyzji poświadczającej posiadanie tego obywatelstwa przez skarżącego D.E.

W wyniku postępowania wyjaśniającego nie odnaleziono dokumentów pozwalających na ustalenie, że ojciec skarżącego posiadał obywatelstwo polskie. Skarżący również nie przedstawił takich dokumentów. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że wystąpienie z wnioskiem o potwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego wiąże się z obowiązkiem współpracy wnioskodawcy z organem prowadzącym postępowanie w celu ustalenia wszystkich niezbędnych w tym zakresie okoliczności faktycznych, skoro nieudowodnienie określonych okoliczności może prowadzić do wydania decyzji niekorzystnej dla strony. Wobec kategoriycznego oświadczenia pełnomocnika skarżącego " (...) wnioskodawca nie będzie załączał do wniosku jakichkolwiek dokumentów. Stąd wnoszę o wydanie rozstrzygnięcia w sprawie na podstawie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego" organy, zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji w ramach prowadzonego postępowania zwracały się do USC m. st. Warszawy, Archiwum Państwowego m. st. Warszawy oraz Żydowskiego Instytutu Historycznego o informacje i dokumenty dotyczące rodziców skarżącego. W wyniku przeprowadzonej kwerendy nie odnaleziono dokumentów, które miałyby znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Działając wykazanymi wyżej sposobami organ wypełnił dyspozycję art. 9, art. 7 i art. 77 § 1 k.p.a.

Odnosząc się do wartości dowodowej dokumentów złożonych przez pełnomocnika skarżącego, z których bezpośrednio wywodzi on posiadanie obywatelstwa polskiego przez ojca skarżącego (poświadczoną kopię karty identyfikacyjnej ojca wnioskodawcy wystawioną w dniu 13 października 1947 r. przez Urząd Zarządcy Wojskowego - strefa USA w Niemczech, poświadczoną kopię francuskiego dokumentu tożsamości i podróży ojca wnioskodawcy wystawioną w dniu 19 lutego 1948 r., poświadczoną kopię karty ŻIH) Sąd wojewódzki uznał, że organ słusznie zauważył, iż dokumenty takie wypełniane były, nie na podstawie innych dokumentów, lecz ustnych oświadczeń. Są dowodami pochodnymi, przy sporządzaniu których nie oparto się na dokumentach źródłowych. Pozostałe dane, zawarte w złożonych do akt sprawy dokumentach izraelskich, dotyczące poświadczenia obywatelstwa izraelskiego ojca skarżącego, izraelski akt urodzenia skarżącego, izraelski wyciąg z rejestru ludności dotyczący ojca skarżącego, izraelski dokument dotyczący zmiany nazwiska skarżącego również podlegały ocenie. Odmowa nadania im znaczenia w sprawie nie wiąże się jednak z odmową uznania ich autentyczności, ale ich znaczenia w sprawie. Okoliczności potwierdzone w powyższych dokumentach są bezsporne, ale nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W tej sytuacji, uwzględniając zasadę swobodnej oceny dowodów (art. 80 k.p.a.), uprawnione było uznanie przez organy administracji, iż nieprzedłożenie przez skarżącego dokumentów, z których w sposób niewątpliwy wynikałby fakt nabycia i posiadania obywatelstwa polskiego przez ojca skarżącego, uniemożliwia stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego przez D.E. Konkluzja taka zgodna jest z logicznymi zasadami rozumowania, a zatem organ słusznie wydał decyzję odmawiającą stwierdzenia posiadania przez skarżącego obywatelstwa polskiego, skoro zebrany materiał dowodowy nie potwierdził faktu posiadania obywatelstwa polskiego przez ojca skarżącego. Przyjęcie odmiennego założenia prowadziłoby do wydawania rozstrzygnięcia, zgodnie z wnioskiem strony, pomimo

uzasadnionych wątpliwości, co do stanu faktycznego w kwestii miarodajnej dla sprawy. Takie działanie organu - w ocenie Sądu - godziłoby w konstytucyjną zasadę państwa prawnego (art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) i naruszałoby zasadę swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w sytuacji gdy strona domaga się potwierdzenia określonego stanu prawnego. Sąd podkreślił przy tym, iż w orzecznictwie sądowoadministracyjnym prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym możliwe jest powstanie negatywnych skutków procesowych dla strony wnioskującej o wydanie określonego orzeczenia, wobec faktu nie przedłożenia określonych dowodów (wyrok NSA z 16 lutego 1999 r., sygn. akt. III SA 2322/98, Lex nr 38142).

W świetle zaprezentowanych wywodów za nietrafny Sąd pierwszej instancji uznał zarzut skarżącego jakoby organy dopuściły się naruszeń przepisów prawa procesowego, mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Organy pomimo, iż odmówiły dowodom przedstawionym przez stronę mocy dowodowej, to dopuściły je, jako mogące się przyczynić do wyjaśnienia sprawy, a zatem nie naruszyły art. 75 § 1 k.p.a.

Wobec tego na podstawie art. 151 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270 z późn. zm. - zwanej dalej p.p.s.a.) Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł D.E.

Na podstawie art. 174 pkt 1 i 2 p.p.s.a. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. niewłaściwe zastosowanie art. 5 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego polegające na uznaniu, iż ojciec skarżącego A.P. nie nabył obywatelstwa polskiego;

II. niewłaściwe zastosowanie art. 9 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim polegające na uznaniu, iż skarżący nie nabył z chwilą urodzenia obywatelstwa polskiego po swoim ojcu;

III. naruszenie art. 3 § 1 i 2, art. 141 § 4, art. 145 § 1 pkt 1 lit. c, art. 151, a także art. 135 p.p.s.a. w zw. z art. 7, 75, 77, 80 i 138 § 2 k.p.a., ponieważ Sąd I instancji błędnie ustalił stan faktyczny w sprawie odmawiając przyznania mocy dowodowej załączonym do wniosku dokumentom wskazującym na fakt nabycia i posiadania przez ojca skarżącego obywatelstwa polskiego z powodu braku ich oparcia na dokumentach źródłowych, co doprowadziło do oddalenia skargi zamiast uchylenia zaskarżonej decyzji i utrzymania jej w mocy wadliwej decyzji organu I instancji.

Na podstawie art. 176 p.p.s.a. wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz zaskarżonej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia (...) października 2010 r. oraz utrzymania jej w mocy decyzji Wojewody Mazowieckiego z dnia (...) marca 2010 r., a także o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Uzasadnienie prawne

Naczelnny Sąd Administracyjny zważył co następuje:

Skarga kasacyjna wniesiona w niniejszej sprawie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 183 § 1 p.p.s.a. Naczelnny Sąd Administracyjny rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej, biorąc pod rozwagę z urzędu jedynie nieważność postępowania. W

rozpoznawanej sprawie nie zachodzi żadna z okoliczności skutkujących nieważnością postępowania, o jakich mowa w art. 183 § 2 p.p.s.a. oraz w art. 189 p.p.s.a., które Naczelny Sąd Administracyjny rozważa z urzędu dokonując kontroli zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku. Wobec tego Naczelny Sąd Administracyjny przeszedł do zbadania zarzutów kasacyjnych.

Skarga kasacyjna będąca przedmiotem rozpoznawania w niniejszej sprawie została oparta na obu podstawach wskazanych w art. 174 pkt 1 i 2 p.p.s.a. to jest zarówno naruszenia przepisów prawa materialnego jak i postępowania. W tej sytuacji w pierwszej kolejności Naczelny Sąd Administracyjny zobligowany był ocenić czy nie doszło do naruszenia tych ostatnich przepisów. Tylko bowiem prawidłowo ustalony stan faktyczny może prowadzić do skontrolowania procesu subsumcji danego stanu faktycznego pod zastosowany przez sąd przepis prawa.

Analiza uzasadnienia skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że naruszenia wskazanych w niej przepisów postępowania skarżący upatruje w nieuzasadnionej odmowie przyznania przez Sąd pierwszej instancji mocy dowodowej załączonym do wniosku dokumentom wskazującym na posiadanie przez ojca skarżącego obywatelstwa polskiego a w konsekwencji błędnym ustaleniu przez ten Sąd stanu faktycznego. Zarzut ten nie zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, że organy administracji w sposób wyczerpujący zebrały materiał dowodowy i oceniły zgromadzone w niniejszej sprawie dokumenty. Należy przy tym zwrócić uwagę, że skarżący - reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zobowiązany był do złożenia dokumentów potwierdzających posiadanie obywatelstwa polskiego. W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik wyjaśnił, że wnioskodawca nie będzie dołączać jakichkolwiek dodatkowych dokumentów i wnosi o wydanie rozstrzygnięcia na podstawie dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego. W konsekwencji - wbrew pogładowi wnoszącego skargę kasacyjną - prawidłowe jest również ustalenie tego Sądu, że dokumenty złożone przez wnioskodawcę (skarżącego) oraz zebrane przez organ administracji nie są wystarczające do stwierdzenia w sposób stanowczy, że ojciec skarżącego nabył obywatelstwo polskie i nie utracił go do dnia uzyskania przez skarżącego pełnoletności. Poza sporem przy tym pozostaje, że ustalenie posiadania przez skarżącego obywatelstwa polskiego winno się odbywać w oparciu o przepisy ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim w brzmieniu obowiązującym w dniu 10 czerwca 1953 r., tj. w dacie urodzenia wnioskodawcy. Art. 6 tej ustawy wskazywał, że wnioskodawca mógł nabyć obywatelstwo polskie z mocy prawa wówczas, gdyby w dacie jego urodzenia obywatelstwo to posiadało przynajmniej jedno z jego rodziców. Skarżący podnosił, że obywatelstwo polskie w tej dacie posiadał jego ojciec. Istota sporu w sprawie sprowadza się zatem do ustalenia czy posiadane informacje dotyczące miejsca urodzenia ojca skarżącego przez wyjazdem za granice państwa polskiego wobec braku odpowiednich polskich dokumentów mogły stanowić dowód wskazujący na posiadanie przez A.P. (ojca D.E.) obywatelstwa polskiego. Należy przy tym podkreślić, że dla wydania decyzji stwierdzającej posiadanie obywatelstwa polskiego obywatelstwo to musi wynikać z dokumentów, nie można go domniemywać. Wbrew twierdzeniom skarżącego kasacyjnie wskazane przez niego dokumenty nie stanowią takiego dowodu. W szczególności nie mógł zostać pominięty w ustalaniu stanu faktycznego (posiadaniu obywatelstwa polskiego przez ojca skarżącego) brak jakiegokolwiek polskiego dokumentu tożsamości ww. Z dokumentów, którymi dysponował organ - jak trafnie wskazał

Sąd pierwszej instancji - również nie wynika ażeby A.P. takie obywatelstwo posiadał. W orzecznictwie sądownoadministracyjnym prezentowany jest pogląd, który podziela również Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, że kluczowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy okoliczność może wynikać nie tylko z dowodów bezpośrednich, ale i pośrednich (m.in. wyrok NSA z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie II OSK 820/09 <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>). Dokumenty pozostające w posiadaniu organu nie wskazują jednakże na powyższe nawet w sposób pośredni. Należy bowiem zwrócić uwagę, że pochodne dokumenty obce, przy sporządzaniu których nie oparto się o dokumenty źródłowe nie mogą stanowić dowodu potwierdzającego dane rodziców wnioskodawcy niezbędnych do przyjęcia, że co najmniej jedno z nich (tu: ojciec) posiadał obywatelstwo polskie. Prawdopodobnie zatem Sąd pierwszej instancji nie przyznał mocy dowodowej, w części dotyczącej posiadania obywatelstwa polskiego, Świadectwu Tożsamości wydanemu w zastępstwie paszportu z dnia 19 lutego 1948 r. oraz Karcie Identyfikacyjnej z 13 października 1947 r. wystawionej przez Urząd Zarządcy Wojskowego - strefa USA w Niemczech. Z dokumentów tych wynika, że L.P. nie jest w stanie przedstawić żadnych dokumentów źródłowych potwierdzających prawdziwość wpisanych danych a w konsekwencji, że dokumenty zostały sporządzone li tylko w oparciu o oświadczenie ojca skarżącego.

Wbrew zarzutom skarżącego kasacyjnie nie stanowi również takiego dowodu zaświadczenie Żydowskiego Instytutu Historycznego, z którego wynika, że L.P. (wg polskiej pisowni) w 1939 r. zamieszkały w Warszawie ul. G. został zarejestrowany w Wykazie Ocalałych Żydów Polskich. Nie ma racji autor skargi kasacyjnej, że Karty informacyjne sporządzane były wyłącznie dla obywateli polskich ocalałych z holokaustu. Karty takie sporządzane były dla osób o narodowości żydowskiej, które w dacie jej sporządzenia przebywały na terenie Państwa Polskiego. A zatem z faktu sporządzenia takiej Karty nie wynika, że osoba widniejąca w wykazie posiada obywatelstwo polskie.

Takim pośrednim dowodem, który uzasadniałby przyjęcie, że ojciec skarżącego posiada obywatelstwo polskie nie może być również fakt, że obywatelstwo takie posiadał L.P. (wg oświadczenia skarżącego brat ojca). Nawet gdyby uznać za prawdziwe twierdzenia skarżącego w zakresie pokrewieństwa to i tak fakt posiadania obywatelstwa polskiego przez L.P. sam przez się nie uzasadnia twierdzenia o posiadaniu takiegoż przez L. P.

Konkludując: jako niezasadnione Naczelny Sąd Administracyjny uznał zarzuty naruszenia przepisów postępowania a to: art. 3 § 1 i 2, 141 § 4, 145 § 1 pkt 1 lit. c, 151 i 135 p.p.s.a. w zw. a art. 7, 77 i 80 k.p.a. Sąd pierwszej instancji prawidłowo zaakceptował stan faktyczny ustalony w toku postępowania przez organy administracji publicznej.

Podobnie Naczelny Sąd Administracyjny ocenił zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego. I tak w szczególności nie mógł zostać uwzględniony zarzut naruszenia art. 5 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 7, poz. 44 z późn. zm. dalej: ustawa o obywatelstwie z 1920 r.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie albowiem Sąd pierwszej instancji w ogóle nie stosował tego przepisu. Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego skargą kasacyjną rozstrzygnięcia Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uznał za prawidłowe ustalenia organów co do podstawy prawnej rozstrzygnięcia wskazujące, że dla rozstrzygnięcia sprawy nabycia obywatelstwa przez D.E. stosuje się przepisy ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim. Jednocześnie Sąd nie wskazał na konieczność zastosowania (niezastosowania) w niniejszej sprawie art. 5 ustawy o obywatelstwie z 1920 r. Skarżący kasacyjnie nie kwestionował

powyższych ustaleń Sądu.

Naczelny Sąd Administracyjny nie podzielił także zarzutu naruszenia art. 9 w zw. z art. 8 ustawy z dnia 8 stycznia 1951 r. o obywatelstwie polskim. Należy podkreślić - że Sąd pierwszej instancji podzielił, co do zasady stanowisko skarżącego kasacyjnie, że skarżący nabyłby z chwilą urodzenia obywatelstwo polskie po swoim ojcu, jednakże wobec niewykazania w niniejszym postępowaniu, że A. P. takie obywatelstwo w dacie urodzenia skarżącego kasacyjnie posiadał, prawidłowo Sąd zaakceptował stanowisko organów administracji, co do braku podstaw do stwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego przez tego ostatniego.

Z tych względów uznając zarzuty skargi kasacyjnej za nieuzasadnione - w oparciu o art. 184 p.p.s.a. Naczelny Sąd Administracyjny orzekł jak w sentencji.